

BEWEGING VANUIT EIGEN REGIE

Activiteitenprogramma

2021 - 2022

Inleiding

Het programma 'Beweging vanuit eigen regie' geeft uitvoering aan de realisatie van de agenda Publieke gezondheid 2019-2023. In dit programma bouwen we aan twee ambities: het creëren van een beweging die leidt tot meer samen werken aan gezondheid en versterking van de gezondheid van onze inwoners (uitgaande van het gedachtegoed van positieve gezondheid). Het programma heeft concreet invulling gekregen in het programmaplan en wordt regelmatig geëvalueerd en bijgesteld. In de laatste evaluatie (juni 2021) is geconstateerd dat het activiteitenprogramma nog steeds actueel is en wordt voortgezet. Aanvullend zetten we volgende stappen en nemen we nieuw initiatieven. Dit activiteitenprogramma heeft betrekking op de periode tot eind 2022. Het borduurt voort op de activiteiten waar we het afgelopen jaar mee zijn gestart.

Het programma in het kort

Met het programma *Beweging vanuit eigen regie* werkt GGD IJsselland aan de uitvoering van de Agenda Publieke Gezondheid die 11 gemeenten in IJsselland hebben opgesteld. Vijf thema's uit de agenda zijn vertaald in overeenkomstige programmalijnen:

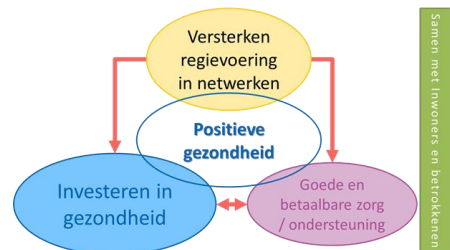
- Versterken publieke gezondheid
- Jeugd en kansrijke start
- Psychische gezondheid
- Gezonde leefomgeving
- Gezond ouder worden

Doelen en aanpak

Binnen alle programmalijnen werken we aan het 'investeren in gezondheid' en 'het bereiken van goede en betaalbare zorg en ondersteuning'.

Beweging vanuit eigen regie verwijst naar drie belangrijke principes in de aanpak van het programma:

1. Werken vanuit de dimensies van positieve gezondheid.
2. Uitvoering samen met partners: het versterken van netwerken die werken aan een gezonde basis.
3. Actief betrekken van inwoners en andere betrokkenen.

Overkoepelende thema's

We zullen de komende tijd 'Corona' niet volledig achter ons kunnen laten, maar er tekent zich wel een 'nieuw normaal' af. Hierin is het belang van preventie en gezondheid toegenomen en wordt duidelijk hoe groot de waarde van sociale contacten en meedoen in de samenleving is. De beweging die we met ons programma willen maken is hiervoor nog relevanter geworden. We zien een aantal overkoepelende thema's waar we de nadruk op leggen.

Positieve gezondheid en veerkracht

Het gedachtengoed van positieve gezondheid ontwikkelt zich als een herkenbare rode draad in de benadering en werkwijze van de GGD en in alle programmalijnen. Het gaat om aansluiten bij mogelijkheden en wensen van mensen en versterken van veerkracht en eigen regie. Binnen de GGD geven we nog meer prioriteit aan deze benadering in onze dienstverlening.

In samenwerking met een groeiend aantal partners is een regionale beweging Positief Gezond IJsselland van start gegaan die zich zal uitbreiden en steviger positie gaat innemen. Daarmee stimuleren we dat positieve gezondheid herkenbaar is in de brede visie op ondersteuning en preventie in IJsselland.

Gezondheidsachterstanden

Met de Corona-crisis zijn gezondheidsachterstanden nog duidelijker aan de orde gekomen. Op veel plaatsen lopen goede initiatieven waarmee gewerkt wordt aan het vergroten van kansen van inwoners in een achterstandspositie. De komende periode willen we nog meer investeren in het versterken en bestendigen van deze benadering. Belangrijke elementen hierin zijn: dichtbij en samen met betrokken inwoners; investeren in achterliggende problematiek; ontwikkelen van een duurzame aanpak (lange adem).

Ondersteunen lokaal beleid in gemeenten

Gezondheidsbeleid in gemeenten komt steeds beter van de grond en krijgt ook steeds meer slagkracht. En dat is mooi, want zoals gezegd: lokaal maatwerk is vaak de sleutel voor succes. Tegelijkertijd is regionaal samenwerken, uitwisselen van ervaringen en leren van elkaar van toegevoegde waarde. In het programma richten we ons naast het ondersteunen van lokaal beleid nog meer op het leggen van regionale verbindingen.

Regionale, lokale en landelijke samenwerking

IJsselland is een veelvormige regio, met veel verbindingen met omliggende gebieden (Flevoland, Drenthe, de Veluwe en Twente). Dit vraagt ook om veelvormige samenwerking. GGD IJsselland investeert in belangrijke samenwerkingsverbanden met de zorg, zoals Vitaal Vechtdal, Regionale zorgalliantie en Salland United). Daarnaast wordt gebouwd aan een samenwerkingsagenda met de provincie en leveren we een bijdrage aan vele lokale, regionale of zelfs landelijke samenwerkingsverbanden. Gezondheidsbeleid komt steeds meer in krachtige netwerken tot stand.

Vervolg bestuurlijke agenda

Na de gemeenteraadsverkiezingen worden nieuwe colleges gevormd en zal ook een nieuwe bestuurlijke agenda worden ontwikkeld. Tegelijkertijd is onze agenda nog niet volbracht, omdat de ontwikkelingen waar we aan werken nu eenmaal veel tijd kosten. Begin 2022 zorgen we voor de bestuurlijke borging van de opbrengst van de afgelopen jaren, met het oog op een succesvolle voortzetting van de ingezette beweging in een nieuwe bestuurlijke agenda.

Programmaliijnen nader belicht

Hieronder gaan we nader in op de afzonderlijke programmalijnen. Vanuit de eerder vastgestelde doelen (wat willen we bereiken), geven we aan welke speerpunten we de komende periode in ons programma aanbrengen en noemen we (meer gedetailleerd) de lopende en nieuwe activiteiten in het programma.

Versterken Publieke gezondheidszorg

Dit willen we bereiken

Publieke gezondheid en preventie hebben een stevige plek in de aanpak van vraagstukken in het sociaal en ruimtelijk domein en leveren daarmee een bijdrage aan een succesvolle transformatie bij gemeenten.

- Het gedachtegoed positieve gezondheid wordt intern en extern breed toegepast
- GGD IJsselland is een constructieve en zichtbare partner in lokale en regionale netwerken.
- Gegevens uit monitoring en onderzoek sluiten aan op de informatiebehoefte van gemeenten en samenwerkingspartners en worden effectief gebruikt.
- Binnen de vier programmalijnen werken we met partners aan het terugdringen van gezondheidsachterstanden

Dit zijn onze speerpunten

- Regionale beweging Positieve gezondheid
- Versterken aanpak gezondheidsachterstanden
- Ondersteunen lokale Preventie- en sportakkoorden
- Intensivering gezondheidsmonitoring (na corona-crisis)
- Ontwikkelen van een model voor programma-monitoring
- Samenstellen van een bestuurlijke evaluatie van het programma
- Verbinding participatie (werk en meedoen) met gezondheid
- Herkenbare rol en positie in lokale en regionale netwerken

Activiteiten in het programma

Doel	Activiteit	Toelichting
Het gedachtegoed positieve gezondheid wordt intern en extern breed toegepast.	Voortzetten van regionale beweging 'Positief Gezond IJsselland'.	Activiteitenprogramma van het 'consortium' met Provincie, IPH, Alles is gezondheid en met 12 partners Vanaf najaar 2021 kunnen andere partners aansluiten.
	Implementeren gedachtegoed positieve gezondheid binnen GGD IJsselland.	Het onderwerp krijgt binnen de GGD veel aandacht met diverse activiteiten en initiatieven.
	Extern scholings-aanbod positieve gezondheid (via GGD Academy).	Met partners ontwikkelen van breed aanbod van trainingen/workshops.

Doel	Activiteit	Toelichting
GGD IJsselland is een constructieve en zichtbare partner in lokale en regionale netwerken.	Strategisch netwerkmanagement gericht op stevige regionale samenwerking.	GGD participeert in diverse samenwerkingsverbanden waaronder 3 regionale allianties (Vitaal Vechtdal, Salland United en RZA Zwolle). Bouwen samenwerkingsagenda met provincie Ontwikkelen samenwerking zorg en veiligheid
Gegevens uit monitoring en onderzoek sluiten aan op de informatiebehoefte van gemeenten en samenwerkingspartners en worden effectief gebruikt.	Website IJssellandscan aanvullen met nieuwe tegels en actuele informatie en het gebruik optimaliseren.	Doorlopende ontwikkeling van dit instrument Effectief delen resultaten volwassenen en ouderenmonitor
	Doorontwikkelen van passende en begeleidende monitoring en onderzoek voor elk van de vier inhoudelijke programmalijnen.	Intensivering landelijke monitors Ontwikkelen beleidsmonitor-model met behulp van logische modellen. Bestuurlijke eind-evaluatie
Binnen de vier programmalijnen werken we met partners aan het terugdringen van gezondheidsachterstanden.	Vergroten van onze expertise over gezondheidsachterstanden en dit delen met onze gemeenten en ons netwerk.	Intensiveren ondersteuning aan lokale projecten en programma's Participatie in kennisprojecten zoals FNO Samen Kansrijk en Gezond; ZonMW/NWA programma "Inzetten op versterken gezondheidspotentieel" met o.a. Windesheim, VU, WUR en gemeenten
	Kennis delen over effectieve interventies voor het verminderen van gezondheidsachterstanden.	Advisering aan 6 GIDS gemeenten. Verbindingen met programmalijn Jeugd, Laaggeletterdheid, Kansrijke start

Jeugd en kansrijke start

Dit willen we bereiken

Alle kinderen in IJsselland hebben gelijke kansen. Daarom ondersteunen we kwetsbare kinderen en hun omgeving. Door deze ondersteuning is het beslag op de zorg minimaal.

- Cultuurverandering in de samenwerkingsketen: meer accent op normaliseren en demedicaliseren
- Verkleinen van gezondheidsachterstanden vanaf de eerste 1000 dagen.

Dit zijn onze speerpunten

- Versterken samenwerking rond de jeugd met het onderwijs en het sociaal domein
- Nazorg Corona onderwijs en mentale druk bij jongeren
- Implementeren lokale en regionale aanpak 'Nu niet zwanger'
- Impact armoede op gezondheid bij kinderen
- Bevorderen gezonde leefstijl bij jeugd (Gezonde scholen)

Activiteiten in het programma

Doel	Activiteit	Toelichting
Cultuurverandering in de samenwerkingsketen: meer accent op normaliseren en demedicaliseren. Verkleinen van gezondheidsachterstanden vanaf de eerste 1000 dagen van een kind.	Versterken van lokale en regionale samenwerkingscoalities tijdens de eerste 1000 dagen van een kind en daarna 'in en met' het onderwijs.	Ondersteunen en stimuleren samenwerking in iedere gemeente rond Jeugd en kansrijke start.
	Lokale en regionale bijeenkomsten organiseren met ambtenaren en samenwerkingspartners ter inspiratie en onderlinge afstemming, met als doel om te komen tot afspraken over zorgpaden en interventies.	Mentale gezondheid jongeren is hierin aandachtspunt.
	Inzetten op een gezamenlijke visie van de jeugdcoalities rondom normaliseren/ demedicaliseren en positieve gezondheid.	Regionale Kenniswerkplaats Jeugd is tot stand gebracht. Ontwikkelen diverse projecten
	Uitvoeren van het onderzoek 'Samen normaliseren' binnen de Regionale Kenniswerkplaats Jeugd.	Onderzoek wordt uitgevoerd.
	Afstemmen van de zorg rondom onbedoelde zwangerschappen.	Met een aantal gemeenten starten van het project "Nu niet zwanger"
	Versterken van de preventieve aanpak in thema's gezonde leefstijl.	Versterking diverse activiteiten zoals gezonde school. Jong leren eten.
	Versterken van de samenwerking rondom de aanpak van laaggeletterdheid en armoede en kinderen.	Uitwerken actielijnen laaggeletterdheid Ontwikkelen thema armoede
	Versterken van de samenwerking rondom kindermishandeling en huiselijk geweld.	Interne/externe verkenning is uitgevoerd, plan van aanpak wordt opgesteld.

Psychische gezondheid

Dit willen we bereiken

Heel IJsselland 'beter in z'n vel' en zo min mogelijk maatschappelijke uitval door mentale gezondheidsproblemen.

- Preventie van psychische problematiek en het ontstaan van suïcidale gedachten.
- Organisatie en optimalisatie van de zorgketen voor personen met verward gedrag en/of mensen die psychisch klem zitten, soms met een hoog maatschappelijk (veiligheids)risico.
- Verbetering van de informatievoorziening rondom psychische gezondheid.

Dit zijn onze speerpunten

- Realiseren goede informatievoorziening over psychische gezondheid
- Samenhang in activiteiten m.b.t. nazorg corona
- Vervolg suïcide preventie
- Sluitend netwerk signaleren en begeleiding verward gedrag (zorg en veiligheid)
- Participatie in programmacoalitie Mentale Gezondheid van de RZA

Activiteiten in het programma

Doel	Activiteit	Toelichting
Preventie van psychische problematiek, waaronder suïcidale gedachten.	Bijdragen aan het normaliseren en doorbreken van het taboe door aandacht voor het praten over psychische problematiek en suïcidale gedachten.	Uitvoering van het project Suïcide-preventie.
	Een werkgroep gaat lopende initiatieven rond 'Jeugd en mentale gezondheid' samenbrengen en versterken en verbinden met de Regionale Kenniswerkplaats Jeugd.	Verdere uitvoering en ontwikkeling
Organisatie en optimalisatie van de zorgketen voor personen met verward gedrag en/of mensen die psychisch klem zitten, soms met een hoog maatschappelijk veiligheidsrisico.	Bevorderen van domein overschrijdende samenwerkingen en overlegstructuren binnen het thema zorg en veiligheid in IJsselland.	Coördineren van de samenwerkingsagenda Zorg en Veiligheid Organisatie van een regionale ambtelijke werkgroep 'GGZ' in samenwerking met het WMO en BW/MO-overleg.
	Analyseren en optimaliseren van de keten Wet verplichte GGZ (met burgemeesters en ketenpartners) vanuit de uitvoeringstaak verkennend onderzoek.	Doorlopende opdracht aan de GGD. Plan van aanpak over de komende jaren is in ontwikkeling.

Doel	Activiteit	Toelichting
(vervolg zorgketen....)	Werken aan een sluitende maatschappelijke zorgketen: • Vroegtijdig signaleren en effectief verwijzen • Voorkomen dat mensen tussen wal en schip vallen • Aansluiting realiseren tussen het hulp-/zorgaanbod en de behoeften van zorggebruikers.	Vanuit verschillende thema's wordt hieraan gewerkt: Suïcidepreventie, OGGZ, Gedwongen Zorg, Psychosociale nazorg en Jeugd.
Verbetering van de informatievoorziening rondom psychische gezondheid.	Verzamelen en bundelen van data uit monitors en aanvullende onderzoeken binnen het thema zorg en veiligheid.	Er wordt een vervolg gegeven op de OGGZ monitor, aansluiting bij landelijke intensivering gezondheidsmonitors.
	Actief signaleren en agenderen van trends en ontwikkelingen die voortkomen uit monitoring rond psychisch kwetsbare groepen.	Doorlopende inbreng, bijvoorbeeld in het Districts Veiligheidsoverleg, werkgroep Nazorg Corona en RZA.
	Realiseren van een tegel psychische gezondheid op de IJssellandscan.	

Gezonde leefomgeving

Dit willen we bereiken

In IJsselland creëren we een gezondere leefomgeving, waarin ieder zijn/haar eigen regie kan hebben. Een omgeving die uitnodigt tot gezond gedrag en waarbij aandacht is voor maatschappelijk herstel. De druk van milieufactoren is zo laag mogelijk en er is voldoende groen. Er zijn gezonde, veilige en duurzame woningen en voldoende bereikbare voorzieningen

- 'Samen de droom maken': met partners ontwikkelen we een gedeeld beeld op een gezonde leefomgeving in IJsselland en zetten we stappen om deze te behouden en te versterken.
- GGD IJsselland is een gewaardeerde adviseur van gemeenten in vraagstukken rondom de gezonde leefomgeving.

Dit zijn onze speerpunten

- Vervolg droomgesprekken (inspiratie van inwoners)
- Structureren en verder ontwikkelen Integraal en breed GGD advies
- Gezonde leefomgeving als bijdrage aan gezondheidsachterstanden
- Verbreden van ons netwerk.

Activiteiten in het programma

Doel	Activiteit	Toelichting
'Samen de droom maken'	Met partners ontwikkelen we een gedeeld beeld op een gezonde leefomgeving in IJsselland en zetten we stappen om deze te behouden en te versterken.	Inspiratiebeweging gezonde leefomgeving voortzetten en et visualiseren van 'de droom'.
	Werken aan en delen van goede voorbeelden zoals Rookvrije omgeving en Vitaal en veilig wonen van ouderen.	Stimuleren en ondersteunen landelijk project rookvrije omgeving. Bijdragen aan samenwerking Wonen en zorg, aansluiting met landelijke Taskforce
GGD IJsselland is een gewaardeerde adviseur van gemeenten in vraagstukken rondom de gezonde leefomgeving.	De samenwerking tussen sociaal en fysiek domein op gebied van gezonde leefomgeving stimuleren. Ondersteund door o.a. de landelijke nota gezondheidsbeleid.	Participatie aan regionale omgevingstafels Werksessies/training
	Intern samenwerken aan het vormgeven van een breed GGD-advies over vraagstukken rondom de omgevingswet.	Verder structureren van intern werkproces om te komen tot integraal GGD-advies

Gezond ouder worden

Dit willen we bereiken

Ouderen kunnen gezond, vitaal en waardig ouder worden op de plek van eigen keuze. Dit komt tot stand door samenwerking van alle betrokken partijen in de regio én met actieve participatie van ouderen zelf.

- De woon- en leefomgeving maakt 'vitaal ouder worden' mogelijk en nodigt ouderen uit tot een actieve leefstijl.
- Versterking van de eigen regie van ouderen rondom hun mogelijke kwetsbaarheid.
- Ouderen leveren een actieve bijdrage aan gezondheidsbeleid voor ouderen.

Dit zijn onze speerpunten

- Ouderen actief betrekken bij duiding uitkomsten gezondheidsmonitor
- Actieve participatie ouderen bij ontwikkelingen in woon- en leefomgeving van ouderen
- Ondersteuning en ontwikkelen lokale preventieve interventies (Vitaal en Veilig thuis, Een tegen eenzaamheid, Welzijn op recept)
- Participatief actieonderzoek met ouderen

Activiteiten in het programma

Doel	Activiteit	Toelichting
De woon- en leefomgeving maakt vitaal ouder worden mogelijk en nodigt ouderen uit tot een actieve leefstijl.	Samen met regionale partners toekomstige woonvoorzieningen voor ouderen verkennen en de knelpunten voor vitaal ouder worden inventariseren.	Samenwerking met partijen uit verschillende domeinen, zoals de provincie Overijssel, Zilveren Kruis, gemeenten, GGD, Regio Zwolle en de landelijke taskforce Wonen en zorg.
	Ontwikkelen interventies die bijdragen aan vitaal ouder worden in een gezonde leefomgeving.	Voortbouwend op eerder onderzoek wordt in enkele gemeenten project groen en vitaal opgezet. In samenwerking met provincie en IVN
Versterking van de eigen regie van ouderen rondom hun mogelijke kwetsbaarheid.	Kwetsbaarheid en mogelijke gevolgen voor ouderen onder de aandacht brengen.	Bijdragen aan diverse lokale projecten zoals Vitaal en Veilig Thuis en 1 tegen eenzaamheid.
	Ondersteunen en stimuleren van lokale én regionale initiatieven zoals Vitaal en Veilig Thuis en Eén tegen Eenzaamheid.	Project Vitaal en Veilig Thuis wordt in 3 gemeenten uitgevoerd Coalities Eén tegen eenzaamheid zijn in vier gemeenten opgericht of in oprichting (Zwolle, Kampen, Hardenberg en Staphorst). GGD voert taken uit op gebied van advisering, coördinatie, projectleiding en onderzoek.
Ouderen leveren een actieve bijdrage aan gezondheidsbeleid voor ouderen.	Nieuwe initiatieven uitvoeren van actieve participatie van ouderen bij beleid, onderzoek en activiteiten.	In 3 gemeenten wordt gestart met actieve participatie van ouderen in gezondheidsbeleid.
	Delen en verrijken van de ouderen- en volwassenenmonitor door de doelgroep te betrekken, zowel bij de voorbereiding als bij de resultaten.	Ouderenmonitor is uitgevoerd. In september worden de resultaten besproken met betrokkenen (in een regionale klankbordgroep).

Versiebeheer

Versienr	Auteur	Opmerkingen
0.1-04	Jan Roorda	Verwerken interne opmerkingen (programmacoördinatoren en opdrachtgevers/MT)
0.5	Jan Roorda	Verwerking opmerkingen Dagelijks bestuur

Distributie

Versienr	Datum	Verspreid aan
0.3	9-9-2021	MT-GGD
0.4	17-9-2021	Dagelijks bestuur
0.5	23-9-2014	Algemeen bestuur en ambtelijk overleg PG

Documenteigenaar	Jan Roorda
Vastgesteld door	Algemeen bestuur GGD IJsselland
Datum vaststelling	14 oktober 2021
Geplande evaluatiedatum	December 2022
Digitale vindplaats	Corsa nummer